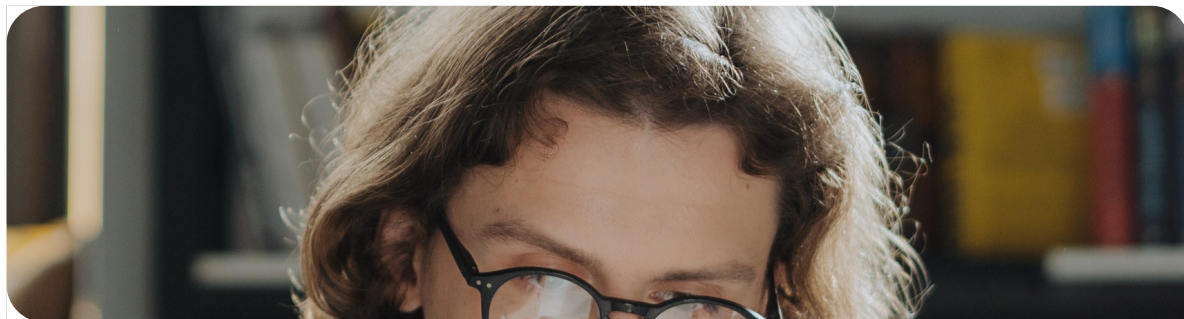
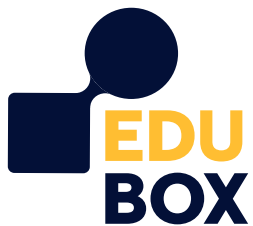

Lezen

Over biografieën
en bestsellers

VRt

Lezen: Over biografieën en bestsellers

Welkom in de EDUbox Lezen: Over biografieën en bestsellers.

Veel verhalen zijn **verzonnen** door de auteur. Maar er bestaan ook boeken die gebaseerd zijn op **feiten**. Populair zijn **(auto)biografieën**. Dit zijn levensverhalen, meestal van sterren zoals sporters, acteurs en muzikanten. Maar hoe zit een (auto)biografie in elkaar? En wat is de link met non-fictie? Je komt het hier te weten!

Deze EDUbox is het resultaat van een samenwerking tussen

Het Leesoffensief

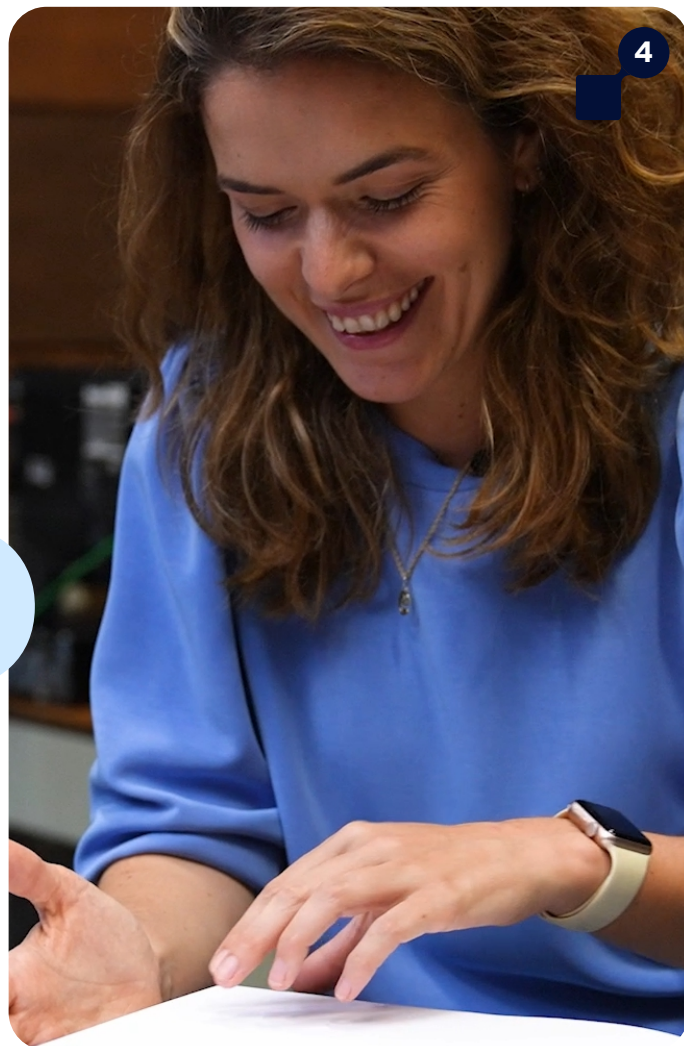
01

**Wat is
non-fictie?**

Video

Maak kennis met sportjournaliste Tess Elst. Ze vertelt over het belang van lezen in haar job.

hello

Nieuwsberichten, een biografie over Lionel Messi, een Wikipediatekst over Beyoncé, een tekst in je aardrijkskundeboek ... Het merendeel van wat we lezen én schrijven, is non-fictie.

Ken jij het verschil met fictie?

Groepsgesprek

Weet jij wat non-fictie betekent? En hoe kan je het herkennen?

Non-fictie is een genre van teksten die **informatie geven** en een werkelijkheid beschrijven. Ze zijn **niet verzonnen** of ontstaan uit de fantasie van de schrijver.

Denk je nu meteen aan dikke encyclopedieën en moeilijke wiskundeboeken? Non-fictie is veel meer dan dat! Denk maar aan documentaires, krantenartikels, kookboeken ...

Fictie is een genre van teksten die geschreven zijn vanuit de **fantasie** van de auteur, ze zijn verzonnen. Soms kunnen verhalen **gebaseerd** zijn op waargebeurde feiten maar zijn ze toch grotendeels verzonnen. Ook dat is fictie.

Wat?

Let op!

Fictie en non-fictie lopen steeds meer in elkaar over. Boeken die gebaseerd zijn op het **persoonlijk leven** van de auteur verkopen als zoete broodjes. Dit komt omdat lezers steeds meer geïnteresseerd zijn in **waargebeurde verhalen**.

Zo bestaat er ook **faction**: verhalen waarin fictie vermengd wordt met 'facts' of feiten.

Opdracht

Tot welke teksttypes uit non-fictie behoren onderstaande boeken en teksten?
Ken je misschien nog andere? Bespreek in je groepje.

1.

XL cookies met speculaas en witte chocolade

Een lekker koekje nu en dan, dat sla ik niet af. Zeker niet als het XL cookies met speculaas en witte chocolade zijn. Zoooo goed! Deze koekjes zijn lekker krokant...

© Stephanie Bex, XL cookies -
www.stephaniebex.be, 2024

2.

© Yente Van der Sande, Emiel Viellefont, VRT NWS 2024

3.

© Walter Isaacson,
Elon Musk, Lannoo 2022

Het antwoord vind je hier:
1: recept, 2: nieuwsartikel, 3: biografie

02

De biografie

(Auto)biografie

Video

Autobiowatte?
Tess Elst vertelt je er
alles over.

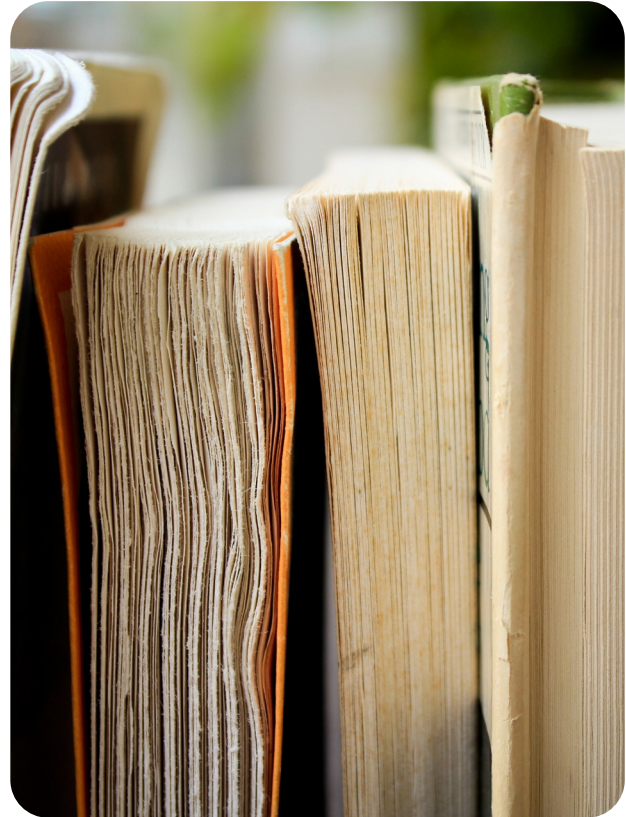

In een **autobiografie** schrijft iemand het verhaal van zijn eigen leven.

Een **biografie** is een beschrijving van de levensloop van iemand anders, vaak van een beroemd persoon.

Wist je dat?

De meeste beroemdheden schrijven hun autobiografie niet zelf. Dat doet een **ghostwriter**. Dat is geen spook, maar een auteur die nergens bij naam wordt genoemd. Hij heeft de autobiografie dus wel geschreven, maar zijn naam prijkt niet op de cover!

Opdracht

Lees de volgende fragmenten en bekijk de covers. Gaat het over een biografie of over een autobiografie? Hoe kan je dat zien?

© Michelle Obama, Becoming,
Hollands Diep
(Overamstel uitgevers) 2021

Voorwoord

Maart 2017

Toen ik klein was, had ik enkele eenvoudige verlangens. Ik wilde een hond. Ik wilde een huis met trappen: twee verdiepingen voor één gezin. Ik wilde om een of andere reden een vijfdeurs stationcar in plaats van vertelde ik iedereen altijd dat ik kinderarts wilde worden. Waarom? Omdat ik het heerlijk vond om met kleine kinderen te spelen en omdat ik algaus leerde dat volwassenen dat graag wilden horen. *O, een dokter! Wat goed gekozen!* In die tijd droeg ik vlechtjes, commandeerde ik mijn oudere broer en presteerde ik het om altijd, wat er ook gebeurde, op precies wat ik wilde. Nu denk ik dat het een van de meest nutteloze vragen is die een volwassene een kind kan stellen: *wat wil je worden als je groot bent?* Alsof opgroeien een keer ophoudt. Alsof je op een gegeven moment iets wordt en dat is dan dat.

Tot nu toe ben ik jurist geweest. Ik was vicevoorzitter van een ziekenhuis en directeur van een non-profitorganisatie die jonge mensen helpt een carrière te volgen die er iets toe doet. Ik ben een zwarte werkstudent geweest op een prestigieus, grotendeels wit college. Ik was vaak de enige ben een bruid geweest, een gestreste moeder, een diepbedroefde dochter. En tot voor kort was ik *first lady* van de Verenigde Staten van Amerika, een baan die weliswaar officieel geen baan is, maar die me desalniettemin een onvoorstelbaar platform heeft geboden. Ik werd door de functie

FRANK WORRALL

LEWIS HAMILTON

F1-KAMPIOEN

© Frank Worrall, Lewis Hamilton F1-kampioen,
Unieboek/ Het Spectrum 2019

Lewis Hamilton is de zoon van een voormalige medewerker van British Rail, en hij is van gemengde komaf. De familie van zijn vader Anthony is afkomstig van het Caribische eiland Grenada, en Lewis is de eerste coureur met een Afro-Caribische achtergrond in de Formule 1. Anthony schraapte en spaarde, en hij had op een gegeven ogenblik zelfs drie banen tegelijk om zijn zoon een kans in de racewereld te kunnen geven. Hij groeide uit tot een buitengewoon invloedrijke steunpilaar voor Lewis. 'Ik heb ontzettend veel geluk gehad met de hulp van mijn vader,' zei Lewis daar later over. 'Ik herinner me [uit mijn begintijd als karter] geen enkele andere deelnemer met een achtergrond als de onze, ze hadden allemaal rijke ouders. Ik weet dat ik in mijn carrière tegenslagen zal meemaken, maar ik zeg altijd maar dat iedereen titels zou winnen als het makkelijk was.

'Ik denk dat die benadering voortkomt uit het feit dat ik sinds mijn negende of tiende elk weekend op de racebaan heb doorgebracht, en dus niet met vrienden rondhing en rottigheid uithaalde. Ik was bij papa, en we waren beste vrienden. Als je erbij wilt horen en met volwassenen wilt omgaan, moet je sneller leren dan andere jongeren. Ik heb vast veel gemist doordat alle gekkigheid op school aan mij voorbij is gegaan, maar ik begreep al snel dat ik al het speelgoed van de

Biografieën zijn net als andere non-fictieteksten **schatten aan informatie!** Maar hoe haal je al die info eruit? Door de tekst niet alleen te lezen, maar er ook in te werken.

Door **kernwoorden** aan te duiden, te onderlijnen of omcirkelen, **notities** in de marge te schrijven ...

Video

Ook Tess Elst moet voor haar interviews veel informatie verzamelen. In deze video legt ze uit hoe ze dat doet.

Opdracht

- ☐ Je krijgt een biografie van Greta Thunberg van je leerkracht. Lees de tekst grondig.
- ☐ Wat zijn de kernwoorden? Duid ze aan.
- ☐ Lees de vragen.
- ☐ Onderstreep het antwoord in de tekst.
- ☐ Vat de tekst in twee zinnen samen.

03

Aan de slag

Video

Ga nu zelf aan de slag met een biografie. Tess legt uit wat je precies moet doen.

Opdracht

1. Bekijk samen de twee covers. Kies per groepje een biografie uit.
2. Wat weet je al over deze persoon? Wat hoop je over deze persoon te weten te komen?
3. Klik op de QR-code en lees het fragment.
4. Vraag het afgeprinte fragment aan je leerkracht en ga er elk apart mee aan de slag.
Noteer en duid info aan die jij belangrijk vindt.
5. Vul daarna samen de identity-kit in. De informatie die jullie niet in het fragment terugvinden, mogen jullie op het internet opzoeken.
6. Als je deze persoon zou mogen interviewen, welke vraag zou je hem/haar dan stellen?
Bedenk allemaal één vraag. Wees origineel!

© Thierry Coljon , Stromae,
Horizon (Overamstel
uitgevers) 2023

© Guillem Balague, Messi -
de biografie, Kosmos Uitgevers
VBKImedia 2022
ISBN: 9789043925433

Klasgesprek

Kies per groep de leukste vraag uit en bespreek met de klas. Welke vraag vinden jullie het aller-origineelst?

Vertaal de vraag en stuur ze op naar het management van Stromae of Messi. Misschien krijg je wel antwoord!

04

Conclusie

Lezen is dus veel meer dan alleen maar boeken en strips. Het is voor iedereen, er is voor elk wat wils!

Geen fan van de biografie? **Snuister dan eens in de volgende non-fictieboeken**, je vindt vast iets wat je leuk vindt!

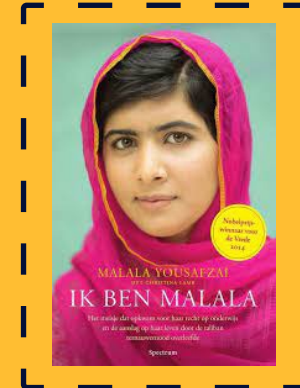
Een boek over jongeren
die in actie schieten voor
het klimaat.

© Samuel Hanegreefs, De
toekomst is van ons, Clavis
bvba 2022

Een boek over drie jongeren
die alle drie hun thuisland
Syrië zijn ontvlucht.

© Cecile Korevaar, Thuis
draag ik bij me, Blossom
Books 2022

Een jeugdboek over
hoe één meisje
opkwam voor het recht
op onderwijs en de
wereld veranderde.

© Malala Yousafzai, Ik
ben Malala, Unieboek/ Het
Spectrum 2013

Een boek over woorden
die in de loop der jaren
ongemakkelijk aanvoelen.

© Vivien Waszink, Dat mag je
ook al niet meer zeggen, Ge-
nootschap Onze Taal 2022

Een kunstboek over
25 geniale ideeën
van Nederlandse
kunstenars.

© Barbara Jonckheer, Kunsthel-
den, Waanders Uitgevers 2019

Klik op de boeken of
scan de QR-code.

05

Meer weten

Wil je na deze box nog meer te weten komen over lezen en boeken? In dit laatste deel krijg je nog heel wat links waar je terechtkunt voor extra informatie.

Boekenzoeker

Aan de hand van criteria die jij kiest, geeft Boekenzoeker je boekentips, aangepast aan jouw leeftijd en wensen.

www.boekenzoeker.be

Iedereen Leest

Iedereen Leest coördineert campagnes en programma's rond lezen en brengt kennis over leesbevordering en leesplezier samen.

www.iedereenleest.be

Lees-wijzer

Lees-wijzer richt zich tot jonge lezers én tot de volwassenen die hen met literatuur in contact brengen.

www.lees-wijzer.be

De Leesjury

De Leesjury is een leesclub voor kinderen en jongeren waarin je een aantal boeken leest en er met je leeftijdsgenoten over kan praten.

VRT Lees mee op VRT MAX

Dit is een interessante webpagina met recente interviews en boekenitems.

www.vrt.be/vrtmax/themas/vrt-lees-mee

Wekelijkse VRT Lees mee – nieuwsbrief

Ontvang wekelijks leestips en het meest recente boekennieuws uit alle programma's van VRT. Inschrijven op:

www.vrt.be/nl/over-de-vrt/opdracht/kernopdrachten/cultuur/vrt-lees-mee

“De vijf boeken van de week” op VRT NWS

Dit is een selectie van 5 boeken uit interviews van de voorbije week.

www.vrt.be/vrtnws/nl/rubrieken/cultuur-en-media/boeken

‘Leesbaar’ met Annelies Moons en Joris Hessels, ism Radio 1

Dit is een podcast met boekenrecensies en leestips.

www.vrt.be/vrtmax/podcasts/radio1/l/leesba-a-r

‘Read This’ met Shania Gooris en booktokkers, ism MNM

Dit is een podcast met recensies en tips over Young Adult-romans

www.vrt.be/vrtmax/podcasts/mnm/r/read-this-

Het jongerenplatform van het Literatuurmuseum

Een platform waarop jongeren een young adult boek kunnen kiezen.

literatuurmuseum.nl/nl/ontdek-en-beleef/vindjouwyaboek

Rijke teksten

Een website met voorbeelden van rijke teksten voor leerlingen van 6 tot 18 jaar. Ook leer je hier wat een rijke tekst is en hoe je ze herkent.

rijketeksten.org

Wablief

Een platform dat de wereld begrijpelijk wil maken voor iedereen met nieuws en boeken die eenvoudig en duidelijk zijn.

www.wablief.be

Jongerenpoëzie van Cultuurkuur

Een tweejaarlijks event waarbij leerlingen uit de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs Poëziesterren toedichten aan hun favoriete gedicht.

www.cultuurkuur.be/jongerenpo%C3%ABzie

Poëziweek

Op deze website vind je alles wat er tijdens de jaarlijkse poëziweek te doen, te zien en te horen is.

www.poeziweek.com

Poëziecentrum

Dit is een kenniscentrum voor Nederlandstalige poëzie waar onder meer de poëziekrant wordt gemaakt.

www.poeziecentrum.be